

Asia: VN/27266/2024

Lausuntopyyntö pankkipalvelulainsäädännön arviointia koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne yrityksen ja yhteisön perusmaksutiliä koskevista ehdotuksista

YLEISIÄ HUOMIOITA

Verohallinnon näkökulmasta on lähtökohtaisesti kannatettavaa, että muun muassa yritys- ja yhdistystoimintaa Suomessa harjoittavilla tahoilla on mahdollisuus käyttää tehokkaan valvonnan piirissä olevia tilejä. Ehdotusten voi nähdä myös edistävän esimerkiksi yhdistysten rekisteröimistä ja niiden rekisteritietojen ajantasaisuutta.

Mietinnön sivulla 57 tuodaan esiin, että ehdotetun luottolaitoslain 15 luvun 6 f §:n 1 momentin olisi tarkoitus kattaa laajasti erilaiset oikeushenkilötyypit sekä muut läheisesti oikeushenkilöitä muistuttavat asiakasryhmät asiakkaan oikeudellisesta muodosta riippumatta. Mietinnössä nimenomaisesti käsiteltujen toimintamuotojen lisäksi jatkovalmistelussa voisi vielä selventää myös muunlaisten yritysmuotojen tulkintaa, huomioiden esimerkiksi tilanteet, joissa toimintaa harjoitetaan tuloverolain 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen osakkaiden yhteiseen lukuun toimivan muun kuin yhteisönä pidettävän yhteenliittymän tai saman momentin 2 kohdassa tarkoitettujen verotusyhtymän muodossa.

FATCA-, CRS- JA DAC2 -LIITÄNNÄISET VELVOITTEET

Ehdotuksen mukaan talletuspankin on hyväksyttävä tai hylättävä asiakkaan perusmaksutilihakemus ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kymmenen pankkipäivän kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hakemuksen (ehdotetun luottolaitoslain 15 luvun 6 § 4 mom. ja 6 f § 3 mom.). Talletuspankki saisi kieltäytyä perusmaksutilin avaamisesta ja perusmaksutiliin liittyvien maksupalveluiden tarjoamisesta vain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

annetusta laista (444/2017) tai eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetusta laista (659/1967) johtuvasta syystä.

OECD:n Common Reporting Standard (CRS), johon Suomi on sitoutunut kansainvälisin sopimuksin, neuvoston direktiivi 2011/16/EU hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta (ns. virka-apudirektiivi), jota on muutettu muun muassa direktiivillä 2014/107/EU (DAC2), ja Suomen Yhdysvaltain kanssa tekemä ns. FATCA-sopimus (SopS 25/2015) edellyttävät, että raportoiva finanssilaitos ei saa avata uutta tiliä ennen kuin se on saanut tilinhaltijalta ja mahdollisilta kontrolloivilta henkilöiltä itse annetun todistuksen. Raportoivan finanssilaitoksen on tilinavauksen yhteydessä hankittava itse annettu todistus, jonka perusteella se voi määrittää henkilö- ja yksikkötilin haltijan asuinlainkäyttöalueet ja vahvistaa itse annetun todistuksen luotettavuuden (raportoivien finanssilaitosten tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetun lain 70 §, 86 § ja 94 §). Vastaava vaatimus sisältyy myös FATCA-sopimukseen, jota raportoivien suomalaisten finanssilaitosten on sovellettava sopimuksen voimaantulolain (154/2015) nojalla.

Virka-apudirektiivi ja kansainväliset sopimukset edellyttävät, että Suomessa on tehokkaan täytäntöönpanon säännökset ja menettelyt sen varmistamiseksi, että finanssilaitokset noudattavat huolellisuus- ja raportointivelvoitteita. Verohallinnon on muun ohessa valvonnalla varmistettava, etteivät finanssilaitokset avaa uusia finanssitilejä ilman voimassa olevaa itse annettua todistusta. Huolellisuusvelvoitevaatimus edellyttää lisäksi, että Suomella on tehokkaat sanktiot käytössä sen varmistamiseksi, että finanssilaitokset noudattavat velvoitteitaan.

Verohallinnon näkemyksen mukaan pankin tulee voida noudattaa voimassa olevaa verolainsäädäntöä ja kieltäytyä tilin avaamisesta, mikäli verolainsäädännön asettamien vaatimusten noudattaminen ei ole mahdollista. Kieltäytymisperusteeksi tulee siis sisällyttää se, että luottolaitos ei asiakkaasta johtuvista syistä pysty täyttämään FATCA-, CRS- tai DAC2-liitännäisiä vaatimuksiaan. Verohallinto ehdottaa, että sekä kuluttajan että yritysten ja yhteisöjen osalta tilinavaamiseen liittyviä kieltäytymisperusteita laajennetaan kuulumaan seuraavasti:

"Talletuspankin on hyväksyttävä tai hylättävä asiakkaan perusmaksutilihakemus ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kymmenen pankkipäivän kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hakemuksen. Asiakkaalle on varattava tilaisuus täydentää hakemustaan, jos toimitetut tiedot ovat puutteelliset. Talletuspankin tulee opastaa asiakasta puuttuvista tiedoista ja niiden toimittamisesta. Talletuspankki saa kieltäytyä perusmaksutilin avaamisesta ja perusmaksutiliin liittyvien maksupalveluiden tarjoamisesta vain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetusta laista (444/2017), eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetusta laista (659/1967), raportoivien finanssilaitosten tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla annetusta laista (1042/2025) tai verosäännösten kansainvälisen noudattamisen parantamiseksi ja FATCA:n toteuttamiseksi Amerikan Yhdysvaltojen kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetusta laista (154/2015) johtuvasta syystä."

Huomioimalla ehdotettu lisäkieltäytymisperuste pankkipalvelulainsäädännössä varmistettaisiin, että talletuspankki voi täyttää sitä koskevat lakisääteiset velvoitteet rikkomatta toisia lakisääteisiä velvoitteitaan, ja että Suomi täyttää kansainväliset velvoitteensa.

VÄÄRINKÄYTÖSTEN RISKIIN LIITTYVIÄ HUOMIOITA

Verohallinto tunnistaa haasteellisuuden de-riskingin ja harmaan talouden torjumisen välisessä tasapainottelussa. Mikäli kynnys kieltäytyä perusmaksutilin avaamisesta asetetaan hyvin korkealle, tämä voi tarkoittaa, että peruspankkipalveluja joudutaan tarjoamaan melko selvistäkin riskeistä huolimatta, jos asiakkaan muodolliset olosuhteet ja tuotettu dokumentaatio täyttävät tilin avaamiselle asetetut vaatimukset. Asian valmistelun yhteydessä voisi siksi arvioida vielä tarkemmin, muodostuvatko kieltäytymisperusteet tältä kannalta liian korkeiksi, eli olisiko syytä mahdollistaa kieltäytyminen myös todennettavalla tavalla ilmenevän väärinkäytösten uhan perusteella. Väärinkäytösten jälkikäteinen selvittäminen on aina viranomaistahoja merkittävästi kuormittavaa. Harmaan talouden torjunnan kannalta voisi olla aiheellista harkita vielä myös rajausta yhteen perusmaksutiliin.

2. Huomionne asiakaspalvelua koskevista ehdotuksista

Verohallinnolla ei ole lausuttavaa tältä osin.

3. Huomionne muista esityksen yhteydessä arvioiduista aiheista (esim. yhdenvertaisuus, raportointi, jatkoselvitettävät aihekokonaisuudet)

Verohallinnolla ei ole lausuttavaa tältä osin.

4. Halutessanne voitte jättää tähän muita huomioita

Verohallinnolla ei ole lausuttavaa tältä osin.

Lindqvist Sanna
Verohallinto